

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina su pošilja opravištrva v dilaškem semenličču (Knabensentnar). — Delavniki tiskovneša družtva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja hajigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za označila se pišoče od navadne vrstice, še se natisne onkrat 3 kr dvakrat 12 kr., trikrat 18 kr.

Rane na telesu kmetijstva.

Svoje rane drugim razkrivati, ni lepo, pa tudi o ranah drugih veliko govoriti, tem ni prijetno; kdor bi pa celo to navado imel, njega se vam ognemo radi, kjer se koli da.

Ni pa ravno težko, nalezti se take navade. Bolnik ima rahle čute za svoje bolenje in da na drugih slabosti, telesne in dušne, radi zapazimo, to je že zdavna dognano. Kar nam pa je pred očmi, to nam je rado tudi na jeziku in pot do navade, o njem govoriti, potlej ni več dolga.

Mi Slovenci smo trpini, odkar nas nosi zemlja, in že nam je skoraj navada, o naših bolestitih govoriti ali pisati — malo pa že nam samim to preseda. Hvale ta naša navada pač ne zasluži, če je prav naravna, zakaj s tem si naših bolestit ne odpravimo, pač pa se jim celo nekam privadimo, tedaj pa še tega ne storimo, kar bi sicer lahko — v to, naj si jih odvrnemo. Tarhanje samo ne kaže nikam.

Če pa tedaj mi dnes še vse eno izpregovorimo nekaj o naših ranah, tistih, ki skele našega kmeta, kaj pa, da ne storimo tega radi ali le bolj iz navade, ali zdi se nam še potrebno, to pa za to, ker iščemo zdravila ali vsaj zdravnika za kmečki stan, dokler še ni prepozno.

Ne more se reči, da naš kmet delo zanemarja, tudi v obče ni resnica, da premalo pridelava, toda kar pridelava, kako in za kak denar izpeča to? Težko in za tako ceno, da ga skoraj samo pridelovanje stane več, kakor pa za tisto izreši. To je huda rana, kdo mu ve zdravila za-njo, kdo zna za zdravnika? Morebiti se nahaja v carini na žito in vino ali vsaj v ceneji voznini za oboje. Naj bo pa že to ali ono ali oboje ali pa je kaj druga zdravilo za to rano kmetijstva, oskrbeti mu ga, je nujna potreba.

Kmet je krotka duša in nosi bremena, ki mu jih gosposka naloži — da še pod njimi le diše, toda davki in dače in pristojbine — vsa ta bremena, ki mu leže sedaj na vpognjenem

hrbtišču, taka so in toliko jih je, da ne stojé več v nobeni razmeri s tem, kar pridelava na svoji zemlji in še to z vso težavo. Ali ni za-nj v tem nobene pomoči? Morebiti pomaga tu kaka prenapredba davkov, ena ali druga še je morebiti mogoča; naj pa bo že katera koli, da je le kmetu na korist, pride nam dobro.

Človeku, da se vzdrži v zdravju in v krepki moči, treba je zdrave in dovolj hrane; tudi kmetu je, naj še je, ne pa, da se samo imenuje še kmet, treba dovolj zemlje. Kedar vam je več nima, pa že umira. Temu pa stoji nasproti razkosanje zemlje po lastni trmi in brez vse meje. To naša sedanja postava dopušča, terja pa včasih stiska kmeta, ali se ne more temu trganju posestev priti kje kako v okom? Se li more ali pa se ne more, tega ne vemo, to pa vemo, da se mu mora priti v okom, če se nam kmečki stan še naj obdrži dalje v življenju.

Marsikateri nezgode so krive, da tiče in se nam kmetje še zmerom bolj pogrezujó v dolgove — take celo, ki so vpisani v zemljiščnih knjigah. O njih je v našem listu bilo že na večih krajih govorjenje in je jih ogromna svota — do dveh milijard goldinarjev samo v naših tostranskih deželah. Ti nam poderó kmeta celo na tla, če še ostane ž njimi delj časa pri starem, saj že kmet več obresti za-nje ne zmore, kamo-li, da bi se še dolgov rešil.

Poti, kmeta teh dolgov rešiti, je več ali težko je, odločiti se za katero. Naj si jih odkupi, kakor svoje dni tlako in desetino? Ali naj ostane dolg, samo obresti naj bodo nižje? Ali naj jih država vzeme na-se in razdeli njih povračevanje?

Taki in enaki nasveti se čujó in mi, naj povemo resnico, radi priznamo, da nam ne ugaja nobeden do cela. Razmere in množina dolgov je v raznih deželah in celo v krajih različna in torej menimo, da velja, po le-teh se ravnati; vsekako pa je gledé njih nekaj ukreniti.

Da so le-to rane na telesu kmetijstva, pa se ve, da še dolgo ne vse, to pač vsi konservativci

pripoznajo. Mi torej v le teh vrstah obračamo samo na nje vseh onih oči, izlasti še naših poslancev, ki imajo srce za kmeta in s tem za blagor cesarstva. Resni volji bo še tudi tem ranam najti zdravilo. (?)

Naznanilo in nov poziv.

Gledé Slomšek-ove nagrade, katero je razpisalo učit. društvo v Ptujju za najboljši spis o Slomšku, kot pedagogu, usojamo se p. n. razumništvu to-le naznaniti.

Društvu sta došla le 2 spisa o Slomšku kot pedagogu. A gledé obeh so se gg. presojevalci izrekli proti nagradi.

Prvi g. presojevalec piše: „Prečitavši spisa, videl sem takoj, da gospoda pisatelja, goreča čestitelja nepozabljivega vladike, vendar nista krenila pravega pota, ker sta prepustila govor preveč svojemu navdušenju za-nj in sta se trudila manj dokazati, da stoji Slomšek veda in povsod na neovrgljivih načelih, katera razglašujejo pedagogi že od starodavnih časov, da bi ugajalo torej najbolje dokazati po datih in citatih, kako sistematično je vse sezidano, kar je govoril in pisal apostelj Slovencev o šolstvu“ — Drugi ocenitelj pravi: „... Kar se rokopisov tiče, ni nobeden tako, kakor bi si ga jaz želel.“ Tretji pa veli: „... Boljši spis tudi ni kaj prida. Po mojej pameti bo menda najbolje, če se pisatelji še enkrat na resno delo povabijo...“

Tako tedaj stoji cela stvar o večkrat imenovanej Slomšekovi nagradi.

Č. g. pisatelja nam poslanih razprav naj blagovolita podpisnemu predsedniku društva naznaniti, pod katero adreso se jima naj njih deli vrnete.

Da bi se vendar ta reč častno dognala, razpiše Ptujsko učiteljsko društvo po sklepu dne 25. junija v Ptujju še enkrat 100 fl. za en ali dva najboljša spisa o Slomšku kot pedagogu in sicer se naj spisi pošljejo Ptujskemu učit. društvu do 1. julija 1886. Gotovo dovolj časa! Na delo tedaj pisatelji slovenski! Nagrada res da ni velika, a društvo je voljno pisatelju prepustiti ves čisti dobiček. Učeni g. dr. P. je rekel, da tiskan spis moral bi biti ne menda brošurica, temveč knjiga, v kateri bi se opisal Slomšek po svojem zasluženju kot prijatelj šole, kot učitelj in odgojitelj ljube mladine. Knjiga bi naj bila omikanemu občinstvu namenjena, naj bi bila to, kar je Diesterweg pri Nemeih.

Slovenski pisatelji! Lotite se tedaj tega častnega dela, ker žalostno bi bilo za Slovence, ako bi se ne zamogel pisatelj najti, ki bi Slomška kot pedagoga po vrednosti oceniti znal, a sitnost bila bi za naše društvo, katero je blage rodoljube nadlegovalo za doneske.

Ako se stvar ugodno reši, namerava Ptujsko učiteljsko društvo sklicati o priliki razsolbe ocenjevalcev velik zbor spodnje-štajerskih učiteljev, v katerem naj bi se nekaj ukrenilo zastran združenja med slovenskimi učitelji. Bog daj, da bi se oboje dalo častno doseči.

Franc Žiher,
predsednik Ptujskega učit. društva.

Gospodarske stvari.

Kako se da podlesek najlaglje pregnati.

Izmed vseh za pokončanje podleska na travnikih in senošetih priporočanih sredstev je razun preoranja in prekopavanja celega travnika najzanesljivejše, pa tudi najtežavnejše izbodenje podleska s posebnim orodjem. Ker je pa pokončanje te zelo škodljive rastline skoz in skoz potrebno, zato se ne sme kmet nobenega truda zbiti. Vrh tega pa stroški, ki jih izbodenje povzročuje, ne stojé v nobeni razmeri s škodo, ki jo podlesek napravlja. On je strupen in more zelen in suh, če ga tudi živina navadno neče jesti, veliko nesreče napraviti. Tudi jemlje koristnim travam in zeliščem prostor in hrano in jih v njihovi rasti zelo moti in ovira.

Manj pomaga samo puljenje podleska spomladi. Ko se je steblo s perjem, ki obdaja semensko kapico, katera vrh stebela sedi, prikazalo, počaka se do močnega, globoko segajočega dežja. Zdaj se rastlina trdo nad zemljo prime in iz zemlje potegne. Kolikor bliže čebule se steblo odtrga, toliko manj cvetov se bode prihodnjo jesen pokazalo. Ako se ti po tem ali potrgajo, ali posečejo, ali s travniškim skubljem odstranijo, je mogoče v malih letih se tega škodljivca iznebiti.

Drugo sredstvo je, kakor skušnje učé, popasenje travnika z ovcami. Sicer je pa še dvomljivo ali jesenska in spomladanska paša za odstrambo podleskovo zadostuje. Ko bi pa to ne bilo, bi se morala senokoša za jedno leto izgubiti in dotični travnik se kot pašnik celo leto rabiti, kar pa bode težko kdo lahko in rad storil in se bode torej tudi nerad tega sredstva posluževal. saj tudi ni brez nevarnosti. Najprej je mogoče populjenje podleska, ki se da ravno tako lahko, kakor izbodenje od otrok opraviti, ako se jim v brezšolskem času to opravilo naroči.

Premogov pepel, dobro gnojilo.

Med mnogimi rečmi, katerih vrednost se vse premalo obraja in v korist obrača ali popolnoma zametuje, vam je premogov pepel. In vendar učijo mnogobrojne skušnje, da je premogov pepel jedno najboljših gnojil, posebno, če se prej dobro pripravi in obdela. Na An-